

Jaarverslag 2022-2023

De vraag die ik me bij het terugblikken op het afgelopen classisjaar wederom heb gesteld is: in hoeverre heeft de classis kunnen voldoen aan de verwachtingen en richtlijnen zoals die in de nieuwe kerkorde zijn verwoord?

Als leidraad heb ik daarbij evenals vorige jaren gebruik gemaakt van het document: 'Leve de Classis' (Zie PKN site, Handboek voor de classicale vergaderingen). In dit handboek worden de verschillende ordinanties opgesomd en, wanneer van toepassing, wordt aangegeven wat in het licht van het artikel van de classis verwacht kan worden.

Wanneer in het vervolg over het handboek geschreven wordt is dit document, 'Leve de Classis' bedoeld. Evenals in het handboek is de volgorde van de ordinanties van de kerkorde gevolgd. Soms kan een onderwerp zowel onder het ene als onder het andere artikel van de kerkorde behandeld worden, daarin is dan een (arbitraire) keuze gemaakt.

Goed nieuws in dit verslagjaar was het aantreden van Mirjam Nieboer als scriba van de classis. Mirjam is ouderling bij de PG de Binnenwaai in Amsterdam. Na het vertrek van Siep Rienstra is er dus weer een tweehoofdige invulling van het scribaat.

Hoed de kudde van God waarvoor u de verantwoordelijkheid hebt, houd goed toezicht, niet gedwongen maar vrijwillig, zoals God dat wil, en niet om er zelf beter van te worden maar met belangeloze toewijding.

1 Petrus 5 : 2

Gebruikte acroniemen:

CV   Classicale Vergadering

BM   Breed Moderamen

CCV   Classicaal College voor de Visitatie

CCBB   Classicaal College voor de Behandeling van Beheerszaken

GCBB   Generaal College voor de Behandeling van Beheerszaken

CCBBG Classicaal College voor de behandeling van Bezwaren en
Geschillen

CCO   Classicaal College voor het Opzicht

1.1 De classis

De classis Noord-Holland is één van de elf classes van ons land. De classis telde ooit een kleine 200 gemeenten. Dit aantal krimpt door opheffing en fusies van gemeenten.

1.2 De classicale vergadering en het breed moderamen

Het breed moderamen kwam maandelijks bijeen, behalve in de maand juli. Hoe de vergaderingen verlopen, is in eerdere jaarverslagen uiteengezet, maar in het kort gebeurt daar het volgende:

Vaste punten zijn: een **inhoudelijk thema** waarover van gedachten gewisseld wordt, een geloofsgesprek.

Rapportage over **visitaties** door Conny Bakhuis, de voorzitter van het CCV,

Rapportage door de **classispredikant** aan de hand van een vooraf ontvangen 'bijprater'.

De voortgang van **samenwerkingsverbanden** en fusietrajecten wordt besproken.

Een vast agendapunt is ook het **beroepingswerk**. Welke gemeenten willen gaan beroepen en welke gemeenten vragen approbatie.

Verbintenis- en afscheidsdiensten passeren de revue. Het BM hecht eraan vertegenwoordigd te zijn bij zulke voor de gemeenten belangrijke mijlpalen, hetzij door een lid van het BM, hetzij door een afgevaardigde naar de CV.

Soms is er iets te melden vanuit de ringen of de generale synode of is er belangwekkende post binnengekomen.

Regelmatig gaat het ook over de **financiën** van de classis: jaarrekening, begroting, besteding van classicale fondsen etc.

Op deze wijze probeert het BM samen met de classispredikant en de classicale vergadering invulling te geven aan het **toezicht**, wat onder meer inhoudt:

1. Gemeenten te ondersteunen in hun roeping en signaleren wat er leeft of in de weg staat om aan die roeping gehoor te geven
2. Gemeenten te assisteren bij bestuur en beheer
3. Vroegtijdig verstoorde verhoudingen te signaleren
4. De regie te nemen bij conflicten en hulp inroepen van visitatie
5. Te considereren over (wijzigingen in) de kerkorde

De **classicale vergadering** geeft leiding aan en ziet toe op de classis. In de praktijk worden deze taken goeddeels gedelegeerd aan het breed moderamen en de classispredikant. De classispredikant fungeert in dit opzicht als de ogen en oren van het BM en de classicale vergadering. Door gemeentebezoeken, zijn voorgaan in de gemeenten van de classis, zijn bezoeken aan predikanten en werkgemeenschappen is hij als geen ander bekend met wat er speelt in de gemeenten en kan hij in een vroeg stadium hulp en advies geven als dat nodig is. Hij heeft ook regelmatig overleg met het CCV, het CCBB, met zijn collega-classispredikanten en het dienstencentrum. De classispredikant kan niet meer gemist worden. Leve de classis(predikant)!

De classicale vergadering moest zich dit jaar uitspreken over de **herbenoeming** van de classispredikant, ds. Peter Verhoeff en de voorzitter van het CCV, ds. Conny Bakhuis. De laatste was door het College voorgedragen voor herbenoeming. De classispredikanten en de voorzitters van het Classicaal College voor de Visitatie (CCV) hebben een aanstelling c.q. benoeming voor respectievelijk vijf jaar (classispredikanten) en vier jaar (CCV). Die termijnen naderden hun einde. De classicale vergadering stemde van harte in met hun herbenoeming.

De kerkenraden moeten worden **geïnformeerd** over wat zich afspeelt in de classis en de classicale vergadering. De E-flits, goed gelezen en gewaardeerd, wordt hoofdzakelijk door de classispredikant gevuld. Van de afgevaardigden wordt verwacht dat zij regelmatig contact houden met de gemeenten die hen zenden. Doordat de ringen niet overal goed functioneren is er eigenlijk geen geschikt kanaal voor de overdracht van informatie. De classispredikant heeft ook een column, die door veel kerkbladen wordt overgenomen.

De kerk begint bij de **plaatselijke gemeente**, maar de classis streeft naar verbondenheid van gemeenten met elkaar. De gemeenten moeten elkaar inspireren, adviseren en bemoedigen. De betrokkenheid van gemeenten op elkaar krijgt vaak pas vorm als de nood aan de man is en samenwerking of fusie noodzakelijk wordt. De gemeenten in de classis zijn verbonden in **ringen**, die min of meer overeenkomen met de gemeenten die vroeger in een classis verbonden waren. De ringen functioneren niet overal zoals beoogd. Dat is betreurenswaardig omdat het onderlinge contact van gemeenten kan leiden tot herkenning, vertrouwen en samenwerking. Daarom is er een aanzet gemaakt tot het per ring organiseren van een 'roadshow' die gemeenten moet stimuleren zich te bezinnen op de toekomst en de noodzaak van samenwerking. Het doel van de

roadshow wordt in de uitnodiging omschreven als: nadenken over een kerk die kleiner wordt en toch voluit kerk wil zijn

De classispredikant

Ook de classispredikant heeft een **jaarverslag** het licht doen zien. Omdat daarin veel onderwerpen van vertrouwelijke aard behandeld worden is dit niet openbaar. De E-flits geeft echter een goed beeld van zijn werkzaamheden

De aanspreekbaarheid en de professionaliteit van de classispredikant leiden er helaas nogal eens toe dat de landelijke kerk en de dienstenorganisatie soms te gemakkelijk een beroep op hem doen voor bestuurlijke taken.

Bij het in gang zetten van samenwerkingsvormen speelde de classispredikant ook dit jaar weer een belangrijke signalerende en stimulerende rol, hij ziet vaak in een vroeg stadium dat aan een vorm van samenwerking niet te ontkomen is en dat het aanbevelenswaardig is om het proces in gang te zetten op het moment dat nog van enige bestuurskracht gesproken kan worden.

Twee leden van het BM hadden met als uitgangspunt zijn jaarverslag een jaargesprek met de classispredikant.

1.2 Het beleidsplan van de classicale vergadering

De CV van Noord-Holland heeft een beleidsplan en in het BM wordt sporadisch gereflecteerd over het beleidsplan en over de vraag of het daarin geformuleerde beleid ook daadwerkelijk wordt uitgevoerd en of aanpassingen noodzakelijk zijn. Het beleidsplan is aan herziening toe. Het BM hoopt in 2024 daar verandering in te brengen.

In het vervolg van het handboek (Leve de Classis) wordt de rol van de classicale vergadering per ordinantie besproken. Dezelfde indeling wordt in dit jaarverslag gevolgd.

2.1 Ordinantie 1: het belijden, de generale synode

De generale synode bepaalt welke uitingen van de kerk als uitdrukking van het belijden van de kerk worden aangemerkt. Daarom hier enkele opmerkingen over de synode.

De synode stelt wijzigingen in de kerkorde voor. De gemeenten wordt gevraagd over die voorstellen te considereren en die consideraties door te geven aan de classicale vergadering. Er heeft in het verslagjaar geen consideratieronde plaatsgevonden. Wel is een aanzet gemaakt

voor een consideratieproces over een aantal belangrijke onderwerpen, onder meer over hoe het streven naar een 'veilige kerk' in de kerkorde kan worden geborgd.

Door onze classis is een wijziging van de kerkorde voorgesteld, zie hierover het jaarverslag 2021-2022, het betreft Ord. 10-5-10. De wijziging werd in tweede lezing goedgekeurd door de classicale vergadering en het voorstel is ingediend.

De classis vaardigt 5 leden af naar de generale synode. In het afgelopen jaar zijn weer gewichtige onderwerpen aan de orde geweest: seksualiteit, genderidentiteit, huwelijk en relaties, ambtsvisie en beroepsprofielen, veilige kerk, de focusrapportage waarin de classes o.m. aandacht vragen voor de nood in de gemeenten, de vestigingsplaats van de protestantse theologische universiteit (PThU) en de relatie met Israël om er enkele te noemen. Onze afgevaardigde Jan Prij maakte voor ons weer heldere en evenwichtige verslagen van de vergaderingen en lichtte die ook toe in de classicale vergaderingen. Wij moeten hem node missen, want helaas heeft Jan afscheid genomen als afgevaardigde naar de classicale vergadering.

De onopgeefbare band met Israël krijgt in de classis gestalte in het Platform kerk & Israël. Leden van het platform hebben tijdens één van de vergaderingen van de classis een presentatie verzorgd. Ds. Adri van der Wal verzorgt tevens lezingen in de classis en bereidt met predikanten de Israëlzondag voor.

Vanuit de classis is een brief verstuurd naar het moderamen van de synode. Daarin zijn de problemen waar veel gemeenten mee te kampen hebben, zoals onvoldoende bestuurskracht en know how op het gebied van financieel- en gebouwenbeheer, onder de aandacht van het moderamen gebracht en is er op aangedrongen dat de problemen aan het grondvlak snel en voortvarend worden opgepakt, niet met rapporten maar met menskracht. Die brief is gedeeld met de afgevaardigden naar de synode, ter informatie, zij functioneren in de generale synode zonder last of ruggespraak.

2.2 De gemeenten

In veel gemeenten neemt de **bestuurskracht** af. Het lukt niet altijd meer om de kerkenraad kwalitatief en kwantitatief op peil te houden. Het besef van dit tekort heeft op meerdere plaatsen geleid tot vormen van samenwerking. Voorbeelden daarvan in het afgelopen jaar: het samengaan van de protestantse gemeente te Medemblik en die te Opperdoes, en het samengaan van de gemeenten te Edam en Volendam. Ook komt het steeds vaker voor dat naburige gemeenten samen één predikant beroepen, zoals de PG's te Abbenes en te Bennebroek en de PG's te Heiloo en Limmen dat hebben gedaan. Soms

is een gemeente zo klein geworden dat ze moet worden opgeheven. De GK te Krabbendam heeft de eerste stappen op deze weg gezet.

Fusieprocessen en opheffingen zijn tijdrovend en ingewikkeld en maken veel emoties los. Bijzondere expertise is vereist. Gelukkig kan de hulp ingeroepen worden van een in de materie gespecialiseerd extern bureau, dit gebeurt als regel ook.

Ds. Benedikte Bos, lid van het BM, reikt ons in dit verband de volgende troostrijke woorden aan:

“Het water staat ons tot de lippen.” Figuurlijk in de meeste gemeentes, maar in de Bijbel ook letterlijk. Paulus is op één van zijn reizen gevangengenomen en wordt per boot vervoerd naar Rome. Het schip komt onderweg in een hevige storm terecht. Paulus stelt de opvarenden gerust: “Alleen het schip zal vergaan, de mensen zullen door God behouden worden.” (Handelingen 27:22)

2.3 Het ambt en andere diensten

In de Gids voor het Beroepingswerk, die op de website van de PKN is te vinden, wordt het **beroepingsproces** stap voor stap toegelicht. De meeste gemeenten geven er blijk van de gids te hebben geraadpleegd. Wel komt het soms voor dat ‘toestemming om te gaan beroepen’ verward wordt met een approbatie. Het aanvragen van een solvabiliteitsverklaring wordt eigenlijk nooit vergeten. Opvallend is dat regelmatig predikanten uit Zuid-Afrika reflecteren op vacatures in gemeenten. Het BM heeft de indruk dat gemeenten te licht denken over de lange weg die door deze kennismigranten en de gemeente moet worden afgelegd voordat tot een verbintenis kan worden overgegaan.

Predikanten die ‘nieuw’ zijn in de classis worden uitgenodigd een classicale vergadering bij te wonen, waar zij iets over hun verleden en over hun toekomstplannen kunnen vertellen. In het afgelopen jaar gebeurde dat ook veelvuldig. Naast gemeentepredikanten hebben ook een predikant ten behoeve van de politie Noord-Holland en een predikant voor de LHBTIQ+ gemeenschap zich in de classicale vergadering voorgesteld.

Ook zijn weer predikanten en kerkelijk werkers aangesteld in instellingen, van de laatsten ontvingen ook enkelen de sacramentsbevoegdheid.

Het ambt is volop in beweging: in het verslagjaar is het rapport ‘Werkers aan het mozaïek van kerkplekken, beroepsprofielen in beeld

gebracht', verschenen en heeft dit onderwerp ruime aandacht gekregen in de generale synode. Het laatste woord is hierover nog niet gezegd.

2.4 De ambtelijke vergaderingen

Het **breed moderamen** vergadert maandelijks, behalve in juli. Hierboven is geschetst hoe de BM vergaderingen meestal verlopen, hier volstaat het te vermelden dat de sfeer uitstekend is, misschien is dit mede de oorzaak van het soms uitlopen van de BM vergaderingen.

Het breed moderamen volgde een kerkorde-training onder leiding van dr. Klaas de Jong, universitair docent kerkrecht.

De **classis** vergadert als regel viermaal per jaar. In het afgelopen jaar is weer fysiek vergaderd, we zijn daar dankbaar voor! In februari werd overdag vergaderd in Heiloo. Daar werd de aanzet gegeven voor de roadshows en werd een zangworkshop gegeven. Een zeer geslaagde vergadering, vonden de aanwezigen unaniem.

De classicale regeling geeft de werkwijze van de classis weer. Het is een soort huishoudelijk reglement. De regeling is op enkele punten herzien.

De classis is dankbaar voor het feit dat toch steeds weer kerkleden zich geroepen voelen afgevaardigd te worden naar de classis of de synode en zitting te nemen in het BM of in een commissie. We hebben in dank afscheid moeten nemen van sommigen, maar ook weer anderen, even dankbaar, mogen verwelkomen.

2.5 De eredienst

Het BM is van mening dat kerkelijk werkers die in een instelling werkzaam zijn daar in principe ook het Heilig Avondmaal mogen bedienen. Het BM heeft die toestemming (**sacramentsbevoegdheid**) enkele malen verleend.

Het leven speelt zich meer en meer **online** af. Bijna alle gemeenten beschikken over faciliteiten die het mogelijk maken een dienst online te volgen of in een later stadium te streamen. Hiervan wordt veel gebruikgemaakt. Bij een aantal gelovigen heeft deze vorm het fysiek bijwonen van een eredienst bijna geheel vervangen. Het is een ontwikkeling die niet tegen te houden is, maar die wel kan leiden tot verarming van het gemeentelven. Het eind van deze ontwikkeling is vast nog niet in zicht. De predikant als hologram in de huiskamer? De kerkdienst kijken met een AR of VR bril? Het is allemaal mogelijk.

Disclaimer: zie de cartoon aan het eind van dit jaarverslag.

2.6 Het opzicht

In het afgelopen jaar heeft de classis een training voor **vertrouwenspersonen** aangeboden die door 14 personen uit de classis is gevolgd. Bijna alle gemeenten hebben één of meer vertrouwenspersonen of zijn bezig deze aan te stellen. Kleine gemeenten kunnen zich aansluiten bij naburige grotere gemeenten. Het is wel de bedoeling dat dergelijke samenwerkingsverbanden geformaliseerd worden. Om de gang van zaken te verduidelijken is aan alle scribae het 'Model vertrouwenspersonen in een ring van gemeenten' toegezonden, waarin de te volgen procedures verduidelijkt worden.

Het CCV werkt aan een brochure voor de gemeenten. Deze heeft als doel gemeenten bekend te maken met het werk van het CCV en koudwatervrees weg te nemen.

Het BM overlegt regelmatig met de colleges. De voorzitter van het CCV neemt deel aan vergaderingen van het BM.

2.7 Vermogensrechtelijke aangelegenheden

De **financiën** van de classicale vergadering zijn aan de orde geweest in de vergaderingen van de classis. De begroting en gecontroleerde jaarrekening zijn voorgelegd aan het CCBB.

De werkgroep verkenning reserves classes heeft aanbevelingen gedaan voor het beheer van classicale gelden. Het besturenoverleg (thans afstemmingsoverleg) en de financiële commissies hebben ingestemd met de aanbevelingen. In het kort komt het voorstel erop neer dat de overtollige reserves van de classes centraal worden beheerd zodat een professionele belegger deze kan investeren. De bedragen blijven van de classes maar de opbrengst kan gebruikt worden door alle Classes.

Er is geld voor activiteiten van de ringen en de werkgemeenschappen, maar daarvan wordt mondjesmaat gebruikgemaakt.

2.8 De behandeling van bezwaren en geschillen

Er is één zaak aanhangig gemaakt door een predikant uit de classis.

2.9 Opleiding en vorming van predikanten

Zie 2.3 Het Ambt en andere diensten

2.10 Oecumene

Er zijn geen te melden ontwikkelingen

Tineke van Alphen-Jager, scriba

